

Milyonlarca Mükellef Cezalı Tarhiyatla Karşı Karşıya

Vergi Bülteni

Bu bülten **MuhasebeTR** 'de yayınlanmıştır.
100.000'i aşkın üye sayısıyla 1 NUMARA

Bülent AK,
Yeminli Mali Müşavir
bak@konseydenetim.com.tr

1. Önsöz

İnanmayacaksınız ama milyonlarca mükellef cezalı geçici vergi tarhiyatıyla karşı karşıya kaldı. İçlerinden biri de siz olabilirsiniz. Sizin yerinizde olsam, bu yazıyı çok dikkatli bir şekilde okurum.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, mükelleflerden dolayısıyla onların mali müşavirlerinden veya muhasebe departmanlarından, kulağınıza biraz garip gelebilir, süresinde ve mevzuata tamamen uygun olarak verilmiş bulunan, ikinci geçici vergi dönemine ait milyonlarca beyannamenin düzeltilmesini istiyor. Düzeltmezseniz cezalı geçici vergi tarhiyatı yaparım diyor.

Peki bu ne anlama geliyor? Yani Maliye özetle şunu söylüyor. Kendi beyanınızı benim istediğim çerçevede kendiniz düzeltirseniz, sadece ekstra çıkacak olan vergiyi ödersiniz. Yok geçici vergi beyanlarınızı düzeltmezseniz, beyanlarınızdaki eksik ödenen vergiyi tespit eder, sizden cezası ve faizi ile alırım diyor.

Şimdi olayı biraz daha açalım arzu ederseniz. Bu olay nasıl ortaya çıktı, hangi mükelleflerden ekstra vergi ödenmesi isteniyor ve hangi mükellefler durumdan etkilenmiyor, detaylarıyla incelemeye çalışalım.

2. Uzatmalara Doyamadık !

Normal şartlarda 2024 ikinci geçici vergi dönemine ilişkin beyanların hafta sonu tatili nedeniyle 19 Ağustos Pazartesi günü sonuna kadar verilmesi gerekiyordu. Meslek mensuplarının ise geçici vergi beyanlarına bilanço eklemelerinin mümkün olmadığı ve geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltilmesi yapılmaması yönünde çok yoğun talepleri bulunuyordu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, 7 Ağustos 2024 tarihinde meslek mensuplarının bu talebini elinin tersiyle iten bir sert bir basın duyurusuyla, **“2024 yılı ikinci geçici vergi döneminde enflasyon düzeltilmesi yapılması gerekmekte olup, mükelleflere kolaylık sağlanması amacıyla son kez geçici vergi beyanname verme süreleri 27 Ağustos 2024 Salı günü sonuna kadar uzatılmıştır.”** şeklinde açıklamada bulundu.

Bu açıklama üzerine, meslek mensupları istemeyerek de olsa artık mecburen gece demeden gündüz demeden şu yaz sıcaklarında, tatil programlarını da iptal ederek, enflasyon düzeltilmesi işlemlerini tamamlamayı geçici vergi beyanlarını vermeye başladılar.

Ancak, durup dururken, bir daha uzatılmayacak denilen süre, sürenin bitimine tam dört gün kala, bu defa 6 Eylül Cuma 2024 gününün bitimine kadar uzatıldı. Meslek mensuplarımız, bayram değil seyran değil, zaten bitirmiştik, keşke KDV beyan sürelerini uzatsaydılar diye söylenerek de olsa, enflasyon düzeltilmelerini tamamlayıp, ikinci geçici vergi dönemi beyanlarını büyük ölçüde vermeyi tamamladılar.

Sonra 29 Ağustos 2024 sabahı kalktık, bir de baktık ki enflasyon düzeltmesi yapacaksınız diyen bakanlık ortadan kayboldu. Daha önce Nuh deyip peygamber demeyen bakanlık, bu defa bambaşka ve hiç beklenmedik bir tebliğ duyurusunda bulundu.

Yasa tarafından kendilerine verilen yetki çerçevesinde; 31.12.2023 tarihli gelir tablosundaki brüt satışlar toplamı 50 milyon liranın altında olan mükelleflerin, 2024 yılının ikinci ve üçüncü geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmamalarına yönelik düzenleme yapıldı.

Daha bu duyurunun yarattığı karmaşa tam olarak açıklığa kavuşmadan, bakanlık tarafından 2024 ikinci geçici vergi beyan ve ödeme süresi, bir sirküler ile üçüncü defa olmak üzere 13 Eylül 2024 Cuma günü sonuna kadar uzatıldı.

3. 2023 Brüt Ciro 50 Milyon Lira ve Üzeri Olanlar Etkilenmiyor

Öncelikle şunu söyleyelim, yapılan bu yeni düzenleme, 2023 brüt satışları 50 milyon lira ve üzerinde olan mükellefleri etkilemiyor. Onlar enflasyon düzeltmesi yapacaklar ve geçici vergi beyanlarını ona göre verecekler.

4. Maliye 2023 Brüt Ciro 50 Milyon Liradan Az Olanlardan Ne İstiyor?

Peki Maliye geçtiğimiz yıl brüt ciro 50 milyon liranın altında olan mükelleflerden şimdi ne istiyor? Açıklamaya çalışalım.

4.1. Henüz Beyanname Vermemiş Olanlar

2023 yılı brüt ciro 50 milyon liranın altında olan mükellefler, 2024 yılı ikinci ve üçüncü geçici vergi dönemi için enflasyon düzeltmesi yapmayacak. Enflasyon düzeltmesi yapmış olanlar varsa, ikinci geçici vergi beyanlarında bu durumu dikkate almayacak.

2024 yılı ikinci döneme ilişkin olarak henüz geçici vergi beyannamesini vermeyenler, enflasyon düzeltmesi yapılmadan önceki kayıtlarına göre oluşan kazancı, 13 Eylül 2024 Cuma günü sonuna kadar beyan edecekler ve vergi çıkarsa aynı sürede ödeyecekler.

4.2. Beyanname Verip, Enflasyon Zararı Çıkanlar Yandı

2024 İkinci geçici vergi dönemi için, yasaların ve tüm ikincil düzenlemelerin emrettiği üzere, enflasyon düzeltmesi yapan ve süresinde beyanname veren, oluşan enflasyon zararlarını yürürlükte olan tüm mevzuata uygun olarak dönem kazancından indiren tüm mükelleflere, Maliye mealen şunu söylüyor:

“Uygulamayı değiştirdim, verdiğiniz ikinci geçici vergi beyanlarında enflasyon düzeltmesi zararı oluşmuş ve bu zararı kazancınızdan indirdiyseniz, şimdi düzeltme beyanı verin, bu tutarı “Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler” olarak kazancınıza ekleyin, yoksa kendim tespit eder, ekstra çıkan vergiyi cezası ve faiziyle alırım.”

Yetkililerin açıklamasına göre, bu kapsama giren tam 1,5 milyon mükellef varmış. Bunların ne kadarının enflasyon zararını kazançlarından indirdiklerine ilişkin olarak elbette elimizde resmi bir veri bulunmuyor. Ancak, bu küçük işletmelerin çoğunun banka kredilerine erişiminin bulunmadığını, muhtemelen özsermayelerinin güçlü olduğunu, çoğunun enflasyon düzeltilmesi işlemleri sonucunda enflasyon zararı oluştuğunu ve bu zararı geçici vergiye tabi kazançlarından düşerek, vergi yüklerinin azaldığını tahmin ediyorum.

Krediye erişimi olmayan küçük işletmelerin yasal haklarını yerle bir eden, bu düzenlemeye ilişkin olarak, işin ilginç olan tarafı, yetkililer “küçük işletmelere kolaylık getiriyoruz” demiş. Sayın yetkililere bir dilekçe versek, bu kolaylıktan faydalanma hakkından feragat ettiğimizi, yani yararlanmak istemediğimizi arz etsek olur mu acaba, ne dersiniz?

İkinci dönem geçici vergi beyannameleri verilmeye başladıktan tam iki hafta sonra, yetki kullanıyorum diyerek, beyan esasını tümden değiştiren bir düzenleme yapılabilir mi? Mükellef münecim değil ki, beyanname verirken iki hafta sonra sizin nasıl bir düzenleme yapacağınızı nerden bilecek?

4.3. Beyanname Verip, Enflasyon Karı Çıkanlar Yaşadı

2023 yılı brüt cirosu 50 milyon liranın altında olup, verdiği geçici vergi beyanlarda enflasyon düzeltilmesi karı çıkan firmalara ise bakanlığın piyango gibi bir müjdesi var. Bakanlık onlara diyor ki, dönem kazancına eklediğiniz enflasyon düzeltilmesi karı için şimdi düzeltme beyanı verin, bu tutarı “Zarar Olsa Dahi İndirilecek İstisna ve İndirimler Bölümünün Diğer İndirimler” kısmında kazancınızdan indirin, ödediğiniz geçici vergiyi de biz size iade edelim.

Normal şartlarda bu mükelleflerin de düzeltme beyanı vermesi gerekiyor, ancak bakanlığın garip uygulamasına göre fazla vergi matrah beyan etmiş sayılacakları için, bakanlık tarafından bu mükelleflere illa beyanınızı düzeltin şeklinde bir ısrarda bulunulmaz.

5. Son Ana Kadar Beklemekte Fayda Var

2023 yılı brüt cirosu 50 milyonun altında olup, beyanlarını 563 Seri Nolu VUK Genel Tebliği öncesinde veren mükellefler, 5 günlük bir süre içerisinde karar vermek durumunda. Ne yapacaklar? Bakanlığın tebliğde söylediği üzere düzeltme beyanı verip, ekstra vergi mi ödeyecekler? Yoksa bakanlığın cezalı tarhiyat işlemi yapmasını bekleyip, buna karşı yasal haklarını mı kullanacaklar?

Bence soğukkanlı olup, bu süreyi son ana kadar kullanmakta fayda var. Rahmetli Demirel’in söylediği üzere, siyasette bir günlük süre çok uzun bir süredir, beş günlük sürede bazı gelişmeler olabilir. Netice itibarıyla burası Türkiye, her an her şey olabilir.

Bakanlık yaptığı hatanın farkına varıp, 563 öncesinde verilen beyanları kazanılmış hak kapsamında değerlendirip, belki geri adım atar yahut pek umutlu değilim ama yargıdan belki önce yürütmeyi durdurma, ardından bir iptal kararı gelebilir.

Sakin olun ve şimdilik beklemede kalın. Ancak, sürenin de azaldığını dikkate alarak, hangi yönde adım atmayı düşünüyorsanız, o yönde de gereken hazırlıkları yapmanız lazım.

6. TÜRMOB'un Açtığı Davada Sıkıntı Çıkabilir

TÜRMOB'un bu çalkantılı dönemde, kabul etmek gerekir ki, işi hiç kolay değildi. Çoğu zaman iki ateş arasında kaldılar, bir yandan zaman zaman meslek mensuplarının uygulamaya karşı yükselen tepkisini göğüslemeye çalışırken, diğer taraftan bakanlığın bazı konularda gösterdiği inadı ve direnci kırmaya çalıştılar.

Diğer taraftan, ortada çıkmış bir kanun var, bu kanunun hakkınca yerine getirilebilmesi için de eğitim seferberliği yaptılar. Ayrıca, uygulamada sıkıntı yaratan çoğu konunun çözümü için de bakanlık yetkililerinin kapılarını aşındırmaktan bıkmadılar, usanmadılar.

TÜRMOB yetkilileri de 563 seri numaralı VUK Genel Tebliğine karşı sert açıklamalarda bulundu, vergi hukukunun çok değerli hocalarının yaklaşımına paralel olarak, konuya ilişkin esaslı bir hukuki mütalaa hazırlayıp, tebliğin ilgili kısmının iptali için Danıştay'da dava açtılar.

Hazırlanan hukuki mütalaa'nın çok sağlam olmakla birlikte, açılan davanın umulan sonucu vermeyebileceğini düşünüyorum. Çünkü, bu olayın muhatabı yani bu düzenlemeden etkilenerek zarar görenler mükelleflerdir. Yargı organları meslek mensuplarımızı ve üst birliğimizi olaya taraf ve muhatap olarak görmeyebilir.

Dolayısıyla, tebliğin ilgili kısmının iptaline yönelik davanın, söz konusu düzenlemeden doğrudan zarar görmüş bir mükellef üzerinden açılması bana göre doğru olurdu gibi geliyor. Danıştay, sizin dava açmaya yetkiniz bulunmuyor deyip, açılmış olan bu davayı reddedebilir.

7. En Güzeli Maliyenin Pardon Demesi Olur

Hazine ve Maliye Bakanlığı, yürürlükte olan mevzuata uygun olarak beyannameler verildikten sonra mevzuatı değiştirdim, sizin verdiğiniz beyanlar artık geçersiz, beyanlarınızı düzeltin ve ekstra vergi ödeyin demekle, ne kadar gelir fazlası elde eder bilmiyorum ama her şeyden önce itibar kaybı inanılmaz derecede büyük olacaktır.

Umudum yok ama yetkililerin yerinde olsam yol yakınken pardon der geri dönerim, en azından düzenleme yapılmadan önce beyanlarını vermiş olan mükelleflerin kazanılmış haklarını teslim ederim. Ufacık mini minnacık bir tebliğ değişikliğine bakar, tebliğden önce beyanlarını vermiş olanların hakları saklıdır, demeleri yeterli olacaktır.

Aksi takdirde 1,5 milyon mükellefin şu sıcaklarda hayır duasını almayacaklarını söyleyebiliriz. Diğer taraftan, bu mükelleflerin bir kısmı dahi dava yoluna gidecek olsa, yargı makamlarının yükünü de yıllarca gereksiz yere artırmış olacağız, bana göre hiç gerek yok.

Ama bakanlık çıktığı bu yolda tavrını değiştirmese, 14 Eylül 2024 günü sabahında, sistemden enflasyon zararı beyan ederek kazancından düşen tüm mükellefleri tespit ederek, vergi ziyayı cezalı olarak ikmalen geçici vergi tarhiyatında bulunabilir.

8. İhtirazı Kayıtlı Beyan Anlamalı Değil

Olayımızda ihtirazı kayıtlı beyan vermek anlamalı görünmüyor. Açılacak dava görülene kadar geçici verginin mahsup ve iade süresi gelecektir. Diğer taraftan, düzeltme beyanı verip, ödeme yapılmaması uyumlu mükellef indiriminde sorunlara yol açabilir.

9. Ne Yapmalı?

4-5 Sayfalık bir makaleyle 1,5 milyon mükellefin cevap aradığı soruya yanıt vermek kolay olmasa gerekir. Bu kararı alırken, bu işletmelerin sahiplerinin, işletmelerine ve kendilerine olan güven düzeyi, risk alma kapasitesi ve iştahları, mali tablolarına göre yapılan enflasyon düzeltmesi işlemleri sonucunda ortaya çıkan ekstra vergi tutarı, çıkacak ekstra vergiyi ödeme gücü ve niyeti, devletle karşı karşıya kalmamaya yönelik prensipleri vb. onlarca unsuru düşünmek durumunda kalacaktır.

Dolayısıyla, tüm bu mükellef kitlesi için şunu yapın, buna göre hareket edin şeklinde tavsiyeler ve yaklaşımlar bana pek gerçekçi gelmiyor. Ben bu konuda olasılıkları ve gerçekleşme düzeyleri hakkında düşünceler ileri sürebilirim, ancak nihai olarak kararı verecek olan sizsiniz.

Ben kendime göre şöyle bir yol haritası çizdim. Son güne kadar bekleyeceğim. Umudum fazla değil ama belki maliye yaptığı yanlıştan döner, belki yargıdan bir karar çıkar. Bunlar olmadığı takdirde izlenecek iki yol var. Ya düzeltme beyanı vereceğiz ya da vermeyip vergi dairesinin hakkımızda işlem yapmasını bekleyecek ve işlem yapılması durumunda yasal haklarımızı kullanarak dava açma yolunu seçeceğiz.

Bu aşamada kendimi tüm mükellefler adına konuşma ve karar verme yetkisinde görmüyorum. Bundan sonra ancak kendi adıma konuşabilirim. Ben günümüze değin, devlete karşı dava açma yolundan hep kaçındım.

Ancak, 563 Seri Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile yapılan düzenlemenin, vergi hukukunun temel prensiplerinden “Belirlilik ve Öngörülebilirlik” ilkelerini yerle bir ettiğini, yanlış hesabın yargıdan döneceğini düşünüyorum.

Bu nedenle, ben düzeltme beyanı vermeyi düşünmüyorum, beklemeye devam edip hareketsiz kalacağım. Ancak vergi dairesi tebliğde yer alan şekilde cezalı tarhiyat yaparsa, o zaman yapılan bu işleme karşı dava açacağım.

Şunu tekrar vurgulamak isterim ki, her mükellefin ne şekilde hareket edeceğine, birlikte çalıştığı meslek mensubunun fikrini de almak suretiyle, içinde bulunduğu şartlara göre karar vermesinin doğru olacağına inanıyorum.